

לפני 25 שנה

איך האיש שעמד על גשר הפיקוד של יציאת אירופה תש"ו? בימי הקרב עם האנגלים. הוא ראה את אנשיו נאחזים אל המעקה שעה שסילונוימים אירירי-שיצמה ניתנו עליהם כפירת הכבאים ואשר תחת חיפויים ניפו השיטורים להציב סולמות ולפסם על המעקה. השיטורים שהגדעו אל המעקה הושלכו לתוך הים האדום. ימאים רטובים הסתערו על הסולמות כנרונים... כאשר נמשו הימאים את המעקה, התבצרו בחדר המכונות ונערכו להתנגדות של ייאוש במקום זה, אשר רק מעבר צר הוביל אליה, היו כל הנתונים למצדה הישנה. היה ברור שהשיטורים יצטרפו להפעיל נשק חם. ואז נתן איש את הפקודה לתפוס את המאבק, אחר שהשיטורים הכמיתו להם ירידה כמבודד ויציאה חופשית..."

המאבק האלים נגד השיטורים התנהל גם בשערי נמל חיפה, כאשר אלפי צעירים התגודדו שם והביעו את מחאתם למשטרה ואהדתם למורדים.

"הקולם הזה" שהופיע לפני 25 שנה הקדיש, מלבד ל,מרד הימאים, כתבת-ענק מתורגמת מכתבי-העת האמריקאי רבי התפוצה "קולירס" תחת הכותרת "המילחמה שאיננו הפצים בה". הכתבה דנה במלחמת-עולם-אטומית, שבה הפכה ישראל כפיס אזורי של המערב. נכאן ממריא גיזם אמריקאי שהטיל עליו לצננה כהרי איראל ולהשמיר את מאגר פצצות האטום של ברית-המעצמות. את כתבת "קולירס" ניתן להשוות לכתבת-תחקיר דומה, שפורסמה שנה קודם-לכן ב,הקולם הזה" (687). בשערי הגלילון, תמצתם של הזמר רישארד אינגר ובחירת-ליבו יהודית שאלמהאר. הזמר אינגר ערך באתם ימים סיכובי הופעות בארץ, במהלכו פגש את יהודית, ונפגשם נקשרה בעבותות של אהבה.

גלילון "הקולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנה בריוק, המשיך להיות כלי מבטא ל,מרד-הימאים". ככתבת מיפרט הביאו כתבי השבועון את תיאור כל שהתרחש בחזית הימאים. ובין הניאר נכתב ב,הקולם הזה": "היה זה השבוע השחור ביותר בתולדות מדינת ישראל. יותר מכן, היתה זאת נקודת-מיספנה ברמתה של המדינה: זו הפעם הראשונה קמו מאות ואלפים אורחים, רבים מהם באופן ספונטאני, להפך את החוף לתקוף את שומרי; זו הפעם הראשונה התייחסו רבבות, ואולי מאות אלפים, אל הפרת חוק זו באהדה גלויה... מאז ההפגנות הגדולות של הספר הלבן והחוק-הקרקעות ** לא היו עוד בארץ מהומות כאלה, שלכשו צורה של מרי אורחי. ביום ה-1305 לכינון המדינה שוב עמדו זה מול זה: השלטון, חבוש כובע פלדה ונושא אלה, והאזרח, הנפער, בטוח שחוק הצדק סותר את חוק המדינה... המיאים הנישו שיכא ההודמנות הראשונה לכטא את האכזבה הגדולה המכרפמת כלבם זה שנים, מאז פשטו את מדי צה"ל בתום המלחמה. הם רצו, בהכרה או שלא בהכרה, להפגין את מחאתם נגד רוח המדינה שלא מצאה חן בעיניהם מעורה..."

מרטרת חיפה נשמעה לתביעתו של מוכיר מעצת פועלי חיפה, יוסף אלמגור ** , והכונה עצמה לפריצה אל האניות שהיו מחזקת בידי המורדים, וכך תוארה הפריצה על-ידי כתבי "הקולם הזה": "...אף כי העיר היתה מיננה, כאה צפירת האועקה הצורמת משתי האניות כמהלומה. במשך שעות לא הפסיקה הצפירה אף לרגע. כמו במי-הביניים, שעה שצילולו הפעמונים בעיר הנצורה, קראו הנאבקים לעזרת האנשים שמנגד, על החוף, אשר כפצת הטפונות של העיר יכול כמעט כל אחד לעקוב אחר המעשה כנמל אשר לרגלי ההר. היה זה מחזה שהתאים כולו לימי-הביניים, על סולמות ההסתערות והתנגדות כנרונים ובקול-שונם. לולא היה כה מרג, ייתכן שיכול היה להוכיח תמונות הליוודיות, לקוחות מפרט שורדיים.

"שני רבי-ההובלים, איך על גשר, תל-אביב, ופרוידנטל על גשר, רימון, לא זו מן המקום המועד לרבי-הובל בשעת קרב, שעה שהתנהל הקרב האכזרי שלא היה כדוגמתו גם כימי ההעפלה. איש אינו יודע מה עבר כרגעים אלה לנגד עיניו של

אלמוגי כובש בעזרת המישטה את אוניית-המורדים *

חזית אטומית בישראל ? * בן-גוריון נגד הציונות

נוסח אמריקה * פייס בעיר, פייס בכפר

העם הגרלות הפייס המפייס

הנציב העליון החדש גל-קור עבר את המדינה הביא בכפיו מעט שלג והרבה, הרבה גשם. הוא ניראה באור שונה מאד לאזרחים השונים. לוותקים, שהסתגרו בדירותיהם, נכנסו מיטה, מאזינים לרדיו ושקועים בעיתונים, היה פירשו איננוחות — ניתקו קווי-טלפונים, התנעה קשה יותר של מוכר ניות-ההדר. לבני המעמד השני, באוחלי המעברות, הופיע בדמות מפלצת שהעפיה אהלים, שילחה צמרמורת בעצמות ילדיה ונשים. הקור השף את המעמדות האמיתיים של הישוב: המעמד הוותיק, המבוצר מא-חרי קירות בתו, והמעמד-החדש, המציץ מבעד לחורים ביריעות האהלים הישנים. אולם גם הגשם לא הפריע להתרחשויות הרגילות, שיצרו מיסגרת ברורה למדי של התפתחות. השליה הכלכלי המריקאי (ש כונה על-ידי מפ"ם: "הנציב העליון החי-דש") הגיע לארץ. מרד-הימאים הגיע לשיאים חדשים ורוויידיים. באמריקה התכנסה הוועידה שבאה לדרבן את יהודי אמריקה למאמץ כספי מחדש למען ישראל. בארץ תקע דוד בן-גוריון מסמר נוסף בארון-המתים של התנועה הציונית, בבטא בגלוי את אשר הושבים רבים מאד מבני הארץ: תנועה ציונית אשר מנויגיה אינם מוכנים לנטוש את הפספורטים האמריקאים הירוקים שלהם ולהשתקע בארץ, אינה תנועה ציונית כלל, אלא לכל היותר אגודת-ידידים דולרית.

שיטפונות כמעברה בחורף 1951 המיפלצת שחשפה מעמדות

האזרח הקופא מקור מצא בעיתוניו רק ידיעות מעטות שהיה בהן כדי לתמם את הלב.

* עיתוני מפ"ם ומק"י "על המשמר" ו,קול העם" דיווחו תוך מגמת עשית הון-פוליטי.
** תקנות בריטיות ערב מלחמת העולם השנייה, שהגבילו את רכישות הקרקע וה-התיישבות היהודיים בפלשתינה (א").
*** כיום יור הנהלת הסוכנות יהיה דית.
**** הנציב העליון היה הסמכות הברית-ית העליונה בארץ בתקופת המנדט.

"הקולם הזה" 738 - תאריך: 20.12.51

אלף כרטיסים שעלו בגורל. כך שברשות העיריות נשאר סכום של 329,950 לירות לאישפון. מתוך הסידרה הראשונה.

מסך החול

התרכסות מיותרת

השבוע עבר מרכז הכובד של המרחב מאיסמעליה וטהראן לפאריס, בירת צרפת. במרכז התנהלו הדיונים בעצרת א"ם*, ובשולי דיונים אלה נערכו ועידות-מישנה ופגישות צדדיות אשר השיבותן לא נפלה מזו של העצרת. התנגדותה של ישראל לדין במצב השורר בצפון-אפריקה לא היה בה משום הפתעה. בעיני הערבים היה זה צעד המת-בסס על הגיונםם — הקובע כי ישראל והערבים הינם שני מחנות אויבים ללא כל מכה-משותף. בפי תועמלניהם היתה זו הוכחה לכך כי ישראל אינה מעוניינת בשום התקרבות עם הערבים. גם הכרתו של אבא אבן באמריקה, כי ישראל אינה רואה בעין יפה את ביטול החוזה האנגל-מצרי על-ידי מצרים, באה לעודד דיעות אלה. הכרתו פורשה כמעשה התרפסות לאנגלים**, הגבירה את הדעה כי באיבתה לערבים תתמוך ישראל במישר טר קולוניאלי שהיא עצמה לחמה בו.

אנשים

- אמר עיתונאי יהודי בושינגטון, אחרי שאשרה המיפעה הראשונה של 26 מיליון דולר, על חשבון ההנקה לישראל: "רודן כן-גוריון צריך לשנות את הברכה היהודית המקובלת, המוציא לחם מן הארץ, לטוס עדכני ** יותר: המוציא לחם מחוץ-לארץ".
- עוזי *** תל-אביבי הגיב, כי מדורו היומי בהארץ, על יציאת שר-התח-בורה דוד צבי פינקס לארצות-הברית לפני שיישב את שביחת הימאים והסביר, בין השאר, את ההבדל בין שריתחבורה (ישראל) לדחליל: "דחליל יודע לגרש ציפורים, שריתחבורה — לא".
- שלמה בר-שביט, שחקן הבימה העוסק זה זמן ברעיון הקמת אגודת הרנים (שלהם הוא תובע זכויות מיוחדות), סיפר השבוע מה היתה ההזדמנות שהגיעה אותו לשאוף להצטרף להבימה: "כשישבתי בגיל 13 באולם פתח-תיקווא, וחזיתי בהצגת בת יפתח, לא התלהבתי במיוחד אך בכל זאת פוצתי שקית פיסטוקים מנופחת ב-אמצע ההצגה, ברעש גדול, ואז איים עלי אבי: 'אני אף פעם לא אקח אותך אל הבימה' מתוך כוונה להמרות את פיו החלטתי שאם איני יכול לבוא להבימה, אבוא לפחות עם הבימה!"
- אורחיהכבוד של מוריס פישר, ציר ישראל בפאריס, תמחו לראות בכירתו רישום ענק של אשה עירומה, כשגבה מופנה לצופים. יותר תמחו כשמצאו על שולחן קטן, ליד אותו שירטוט, מונח בהבלטה יתירה ספר תנ"ך.
- העצרת נערכה בפאריס.
- ** במלחמת-העולם כיהן אבא אבן כי קציין-אינטליגנס (מודיעין) בריטי במצרים.
- *** חידוש לשוני של מערכת, "העולם הזה" למילה עדיאן, שהפך אחר כך ל- "עדכן".
- **** עמוס קינן במדורו, "עוזי ושות".